

Liikuvus Euroopas

Sotsiaalkindlustusõigused **Sloveenias**

Euroopa Komisjon

Liikuvus Euroopas

(Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)

Sotsiaalkindlustusõigused Sloveenias

Seisuga 15. märts 2006

Euroopa Komisjon

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat

Üksus E.3

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas trükises sisalduva teabe kasutamise eest.

Märkus:

Käesolev brošüür põhineb Sloveenia poolt 15. märtsil 2006 esitatud andmetel. Seetõttu tuleb veenduda, et liikmesriigi õigusakte ei ole hiljem muudetud ning et esitatud teave on tänaseni kehtiv. Selleks pöörduge pädevate ametkondade ja asutuste poole, kelle kontaktandmed on esitatud punktis 3 „Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed.

**Europe Direct on teenus,
mis aitab leida vastused
Euroopa Liiduga seotud küsimustele**

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Mõned mobiilsideoperaatorid ei võimalda helistamist 00 800 numbritele või võtavad neile helistamise eest kõnetasu.

Euroopa Liidu kohta leiab palju muud teavet Internetist Euroopa serveri veebilehtedelt (<http://europa.eu>).

© Euroopa ühendused, 2009

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Bibliograafilised andmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2009

ISBN 92-79-04321-8

Sisukord

1. Üldteave.....	5
2. Sotsiaalkindlustuse liigid.....	7
2.1. Haigus-, sünnitus- ning samaväärsed isadushüvitised	7
2.1.1. Ravikindlustushüvitised	7
2.1.2. Vanemahüvitised.....	8
2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised	9
2.3. Matusetoetused	9
2.4. Invaliidsushüvitised	10
2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised	11
2.6. Töötuskindlustushüvitised	13
2.7. Eelpensionihüvitised	14
2.8. Perehüvitised	14
2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised	15
2.9.1. Riiklik pension.....	15
2.9.2. Sotsiaaltoetus	16
2.9.3. Elatistoetus.....	16
3. Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed	17

Üldteave

Sloveenia sotsiaalkindlustussüsteem hõlmab pensioni- ja invaliidsuskindlustust, ravikindlustust, töötuskindlustust ja lapsehoolduskindlustust. Kindlustused on kohustuslikud kõigile töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, välja arvatud töötuskindlustus, mis füüsilisest isikust ettevõtjatele on vabatahtlik. Kindlustusi rahastatakse sotsiaalkindlustusmaksetest, mida maksavad töötajad ja tööandjad.

→ Kohustuslik pensioni- ja invaliidsuskindlustus

Kohustuslik pensioni- ja invaliidsuskindlustus hõlmab vanaduse, invaliidsuse, abistaja ja pidevate teenuste vajamise, füüsilise puude ja surmajuhtumeid. See on kohustuslik töötajatele, füüsilisest isikust ettevõtjatele, põllumajandustootjatele ja teatavatele teistele isikute kategooriatele, kes teevad tööd, mis kuulub kohustusliku kindlustuse alla. Sloveenia Vabariigis on kindlustus kohustuslik ja kõigile kindlustatud isikutele ühesugune. Sloveenia Pensioni- ja Invaliidsuskindlustuse Ameti tegevseb Ljubljanas asuva keskkontori, piirkondlike esinduste ja kohalike harukontorite kaudu. Ameti nõukogu koosneb valitsuse, ametiühingute, tööandjate ühenduste, pensionäridest, tööinvaliidide esindajast ning ameti töötajatest.

→ Kohustuslik ravikindlustus

Kohustuslik ravikindlustus võimaldab kindlustatud isikutel kehtestada oma õigusi saada raviteenuseid ja rahalisi hüvitisi, nagu ajutise töövõimetuse ajal saamata jäänud töötasu hüvitis, matusekulude hüvitis ja surmatoetus ning raviteenustega seotud sõidukulud. Süsteem hõlmab palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, põllumajandustootjaid, rahaliste hüvitiste saajaid (kaasa arvatud pensionärid) ja Sloveenia Vabariigis alaliselt elavaid kodanikke. Sloveenia Ravikindlustusamet tegevseb piirkondlike esinduste ja kohalike harukontorite kaudu. Tema haldusnõukogu koosneb kindlustatud isikute ja tööandjate esindajatest.

→ Töötuskindlustus

Töötuskindlustus tagab töötuskindlustushüvitise ja rahalised toetused isikutele, kes maksavad kohustuslikku töötuskindlustuse kindlustusmaksleid. Sloveenia Tööturuamet tegevseb piirkondlike esinduste ja töövahendusbüroode kaudu. Selle haldusnõukogu koosneb tööandjate organisatsioonide, ametiühingute, Tööturuameti töötajate ja valitsuse esindajatest.

Töötuskindlustus tagab ka transpordi- ja kolimiskulude hüvitamise, õiguse tervisekaitsele ja õiguse pensioni- ja invaliidsuskindlustusele.

Nende kahe õiguse rakendamine toimub vastavaid valdkondi reguleerivate sätete alusel.

→ Lapsehoolduskindlustus

Lapsehoolduskindlustusega tagatakse vanemapuhkused (sünnituspuhkus, lapsehoolduspuhkus, isapuhkus, lapsendamispuhkus) ja vanemahüvitised (sünnitushüvitis, laste hooldushüvitis, isahüvitis, lapsendamistoetus) palgatöötajatele, füüsilisest isikust ettevõtjatele, põllumajandustootjatele ja teatavatele teistele isikute kategooriatele Sloveenia Vabariigi territooriumil. Õigustatud isikud võivad oma õiguste kasutamiseks pöörduda 62 sotsiaalhoolekandekeskusesse.

→ Järelevalve

Sloveenia Pensioni- ja Invaliidsuskindlustuse Ameti ja Sloveenia Ravikindlustusameti tegevust kontrollib Töö-, Perekonna- ja Sotsiaalministeerium. Tervishoiu- ja tervisekaitse programmid koostöös Sloveenia Ravikindlustusameti ning tervishoiuasutuste ja tervishoiuga seotud elukutsete esindajatega.

Vastavalt oma põhimäärusele kontrollib Sloveenia Ravikindlustusamet tervishoiuasutustega sõlmitud lepingute täitmist ja ravikindlustuse rakendamise viisi ja menetlust.

Sotsiaalkindlustuse liigid

2.1. Haigus-, sünnitus- ning samaväärsed isadushüvitised

2.1.1. Ravikindlustushüvitised

Ajutise töövõimetuse ajal on kohustusliku ravikindlustuse vahenditest õigus saada töötasuhüvitist kindlustatud isikutel, kellel on töösuhe, füüsilisest isikust ettevõtjatel, eraettevõtete omanikel, kõrgetasemelistel sportlastel ja maletajatel, põllumajandustootjatel, kui neil on vastav kindlustuskaitse, samuti töötutel teataval tingimustel. Kindlustatud isikutel on ajutise töövõimetuse ajal õigus töötasuhüvitisele nende enda raviarsti, määratud arsti või arstliku komisjoni hinnangu alusel. Kohustuslik ravikindlustus hüvitab kindlustatule töötasu alates töövõimetuse esimesest päevast, kui tegemist on eluskudede ja organite siirdamisega teiste inimeste hüvanguks, veredoonorlusega, lähedase pereliikme hooldamisega, raviarsti poolt määratud karantiini ja toetamisega, tööõnnetuse või kutsehaigusega, mis ilmnes tervisekaitse ja ravikindlustuse seaduse artiklis 18 nimetatud tegevuse ajal, ja teatavate kindlustatud isikute puhul töösuhete seaduse artikli 137 lõigetes 3 ja 4 osutatud juhtumitega ning vabatahtliku veredoonorlusega. Õigus saada ravikindlustushüvitist töösuhete seaduse artikli 137 lõigetes 3 ja 4 osutatud juhtudel ning vabatahtliku veredoonorluse puhul on üksnes kehtiva töölepinguga kindlustatud isikutel.

Kindlustatud isik, kelle töösuhe lõpeb töövõimetuse ajal, saab hüvitist edasi maksimaalselt 30 ajutise töövõimetuse päeva jooksul pärast töösuhete lõppemist.

Kui töövõimetus on tingitud tööõnnetusest või kutsehaigusest, saab kindlustatud isik hüvitist ka pärast töölepingu lõppemist kuni uuesti töövõime taastumiseni. Kõigil muudel juhtudel, see tähendab ajutise töövõimetuse puhul haiguse või õnnetuse tõttu, mis pole seotud töö, kutsehaiguse või tööõnnetusega, on kindlustatud isikutel õigus saada haigushüvitist kohustusliku ravikindlustuse kulul alates töövõimetuse 31. päevast; ravikindlustushüvitist töövõimetuse esimesest kuni kolmekümneenda päevani maksab sel juhul tööandja.

Õigus saada töötasuhüvitist kindlustatud isikuga samas leibkonnas elava lähedase pereliikme põetamise eest on

piiratud maksimaalselt seitsme tööpäevaga kuni seitsmeaastaste laste puhul, vanemate keskmise, raske või väga raske vaimse või füüsilise puudega laste puhul on lubatud maksimaalselt 15 tööpäeva.

Kui lähedase perekonnaliikme tervislik seisund seda nõuab, võib pädev määratud arst erandkorras pikendada töötasuhüvitise maksmise kestust maksimaalselt 30 tööpäevani kuni seitsmeaastaste laste või vanemate laste põetamise puhul, kellel on keskmine, raske või väga raske vaimne või füüsiline puue, või kuni 14 tööpäevani teiste pereliikmete põetamise puhul. Määratud arst võib erandkorras pikendada töötasu hüvitamise kestust lapse põetamise puhul, kui kindlustatud isiku töölt puudumine on vajalik lapse tervisliku seisundi äkilise halvenemise tõttu või muudel erakordsetel juhtumitel. Selline töölt puudumine ei või olla pikem kui kuus kuud.

Vaatamata eespool toodud sätetele võib määratud arst Ljubljana haigla pediatriakliiniku (*Klinični center Ljubljana - Pediatricna klinika*) ekspertide kogu ettepanekul pikendada töötasuhüvitise saamise kestust lapse hooldamise eest, kui lapsel on rasked ajuvigastused, vähk või kui laps kannatab muu raske tervisliku seisundi halvenemise all.

Ljubljana haigla pediatriakliiniku ekspertide kogu ettepanekul võib määratud arst ka lapse haiglassepaneku korral anda nõusoleku ühele vanematest töötasuhüvitise maksmiseks. Seda õigust võib kasutada üks vanematest kuni lapse 18-aastaseks saamiseni. Töölt puudumise kestus sõltub haigusseisundist ja see määratakse iga juhtumi puhul eraldi sõltuvalt haigusseisundi arengust.

Hüvitise arvestusbaasiks on keskmine igakuise töötasu ja hüvitise summa või sotsiaalkindlustusmaksete suuruse arvutamise aluseks olnud keskmine tulu töövõimetuse tekkimise aastale eelnenud kalendriaastal. Arvestusbaasi indekseeritakse vastavalt palkade keskmisele tõusule Sloveenia Vabariigis (<http://www.zzzs.si/ZZZS/info/index.nsf>).

Töövõimetushüvitise suurus on:

- 100% arvestusbaasist, kui töövõimetuse põhjuseks on kutsehaigus, tööõnnetus, eluskudede ja organite siirdamine teistele isikutele, veredoonorlus ja arsti poolt määratud karantiin;

- 90% arvestusbaasist haigusest põhjustatud töövõimetuse korral;
- 80% arvestusbaasist töövõimetuse korral, mille põhjuseks on väljaspool tööd tekkinud vigastus, pereliikme põetamine või arsti poolt määratud teise inimese toetamine.

Invaliidistunud sõduritel ja sõjas invaliidistunud tsiviiliskotel on õigus saada töövõimetushüvitist kuni 100% ulatuses. Hüvitis ei või olla madalam tagatud miinimumpalgast ega suurem töötasust, mida kindlustatud isik töötades saaks, või suurem summast, mida kindlustus töövõimetuse ajal arvestusbaasina kasutab.

Kohustusliku ravikindlustuse poolt makstavaid töövõimetushüvitisi maksavad kindlustatud isikutele nende tööandjad. Ravikindlustusamet maksab tööandjatele välja hüvitised, mis maksti vastavate taotluste esitamisel, millele nad peavad lisama kehtiva ja täielikult täidetud töendi lubatud töövõimetuse kohta ja arvestusdokumendid. Töendi tagakülje täitmise asemel võib esitada taotluse elektroonilise versiooni, mis sisaldab kõiki andmeid, mis peavad esinema töendi tagaküljel, töendil peab olema tööandja pitsatijäljed ja vastutava isiku allkiri.

Kui tööandja taotleb töövõimetushüvitise tagasimaksimist päeva eest, mil töötaja oli vabatahtlikult veredoonoriks, peab ta oma taotlusele eraldi vormil lisama Ameti töendi, mis kinnitab, et töötaja andis verd.

➔ Transpordikulude hüvitamine

Kindlustatud isikul on õigus transpordikulude hüvitamisele kohustusliku ravikindlustuse vahenditest, kui ta peab kutsehaiguse või tööõnnetuse tõttu minema uuringute, ravi või taastumise eesmärgil teises kohas töötava arsti juurde. Ta saab seda õigust kasutada lähima praktiseeriva arsti juurde minemiseks, kes on pädev osutama sõidu eesmärgiks olevaid teenuseid, või minemaks arsti juurde, kes tegutseb üksnes psühhiaatria, taasturavi, onkoloogia või ortopeedia vallas. Seda õigust võib kindlustatud isik kasutada ka siis, kui Ravikindlustusamet saadab või kutsub ta teise kohta kohustuslikust ravikindlustusest tulenevate õiguste kasutamisega seotud protseduuride tõttu. Kindlustatud isikul on õigus toitlustuskulude hüvitamisele, kui ta peab tervishoiuteenuste saamise tõttu lahkuma oma elukohast rohkem kui kaheistkümneks tunniks. Kui kindlustatud isik peab ööbima teises kohas kutse tõttu, mille ta on saanud, on tal õigus ka majutuskulude hüvitamisele kolmetärnihotelli toa hinna ulatuses. Ka kindlustatud isiku saatjal on õigus transpordikulude hüvitamisele, kui raviarst, määratud arst või Ravikindlustusameti tervishoiukomisjon on vastava otsuse teinud. Vaikimisi eeldatakse, et saatja on vajalik kuni 15-aastastele lastele ning vanematele lastele ja noorukitele, kellel on raske või väga raske füüsiline või vaimne puue. Toitlustus- ja majutuskulude hüvitamist teises kohas lubatakse ka kindlustatud isikut saatma määratud isikule.

Kindlustatud isikul on õigus transpordikulude hüvitamisele ühiskondliku transpordiga toimunud sõitude eest sõidupileti esitamisel lühima vahemaa eest lähima arsti või tervishoiuasutuseni jõudmiseks; sõidupileti maksumust vähendatakse summa võrra, mis võrdub kolme protsendiga samal kuul kehtivast miinimumpalgast, ehk 15,35 euroga. Kui kindlustatud isik ei esita sõidupiletit, võetakse hüvitise suuruse arvutamisel aluseks vahemaa läbimine autoga. Kui kindlustatud isik sõidab teise kohta oma autoga, on tal õigus transpordikulude hüvitamisele summas, mis ühe kilomeetri kohta võrdub 10 protsendiga liitri Eurosuper-bensiini (oktaanarv 95) samal kalendrikuul kehtivast hinnast; saadud summast lahutatakse 3% samal kuul kehtivast miinimumpalgast. Saatjaks määratud isikule hüvitatakse transpordikulud ühiskondliku transpordiga reisimise maksumuse ulatuses sõidupileti esitamisel kindlustatu elukohast arsti tegutsemiskohani.

Kui kindlustatud isik ja tema saatja sõidavad arsti juurde autoga, hüvitab amet neile transpordikulud summas, mis vastab 10 protsendile bensini Eurosuper (oktaanarv 95) samal kalendrikuul kehtivast liitrihinnast kilomeetri kohta; nii saadud summast lahutatakse 3% samal kuul kehtivast miinimumpalgast. Oma elukohast rohkem kui 12 tunniks lahkuva kindlustatud isiku toitlustuskulude hüvitis ulatub 60 protsendini avaliku sektori töötajate päevarahast. Kindlustatud isikul, kes peab ööbima teises kohas kutse tõttu, mille ta on saanud, on samuti õigus majutuskulude hüvitamisele kolmetärnihotelli toa hinna ulatuses. Kui ta ei esita arvet, hüvitab amet talle majutuskulud ühe öö eest vastavalt kehtivatele hüvitemääradele. Hüvitise arvutamisel võetakse arvesse sõidu toimumise hetkel kehtinud hüvitemäärasid. Kuni seitsmeaastastel lastel on õigus toitlustus- ja majutuskulude hüvitamisele teises kohas kuni 50% ulatuses ülalnimetatud summadest. Kindlustatud isik võib transpordikulude hüvitist saada Sloveenia Ravikindlustusameti piirkondlikust üksusest või kohalikust harukontorist.

2.1.2. Vanemahüvitised

Kohustuslikku lapsehoolduskindlustust reguleerib vanemliku hoolitsuse ja peretoetuste seadus. Selle kindlustusmakse suuruse määramisel võetakse aluseks protsent brutopalgast. Lapsehoolduskindlustusest tulenevad õigused on vanemapuhkused ja vanemahüvitised. Erinevad vanemapuhkuse tüübid on sünnituspuhkus, isapuhkus, lapsendamispuhkus ja lapsehoolduspuhkus. Erinevad vanemahüvitise tüübid on sünnitushüvitis, isahüvitis, lapsendamishüvitis ja lapsehooldushüvitis. Soodustatud isikud pöörduvad nende hüvitiste taotlemiseks reeglina ema alalise elukoha järgsesse sotsiaalhoolekandekeskusesse, sõltuvalt asjaoludest võib pädevaks osutada mõni mujal paiknev keskus. Lapsehoolduskindlustuse õigustatud isik peab teavitama tööandjat oma kavatsusest võtta vanemapuhkust 30 päeva enne puhkuse planeeritud algust või kolme päeva jooksul pärast lapse sündi või sündmust, mis õigustab puhkuse võtmist, juhul kui tööandjat pole varem teavitatud.

Õigus **sünnituspuhkusele** on lapsehoolduskindlustuse / sünnitushüvitiskindlustuse õigustatud isikul, kes võtab selle puhkuse 28 päeva enne ettenähtud sünnituse tähtaega; puhkus võib alata hiljemalt sünnitusele järgneval päeval.

Günekoloogi vastavasisulise ettekirjutuse alusel võib sünnituspuhkus alata ka 42 päeva enne tähtaega. Sünnituspuhkuse pikkuseks on 105 päeva. See võetakse välja korraga töö täieliku katkestamise kujul. Kui laps sureb sünnituspuhkuse ajal, jääb emale õigus saada sama palju puhkusepäevi, kui ta on saanud enne lapse surma, kuid vähemalt 42 päeva alates lapse sünnist. Kui ema hülgab lapse sündimisel või pärast sündi, on ta sünnituspuhkuse pikkus 42 päeva. Kui ema sureb, on õigus sünnituspuhkusele isal või mõnel teisel isikul vastavalt tekkinud tingimustele.

Isal on õigus 90 päeva pikkusele **isapuhkusele**, ta peab seda õigust kasutama vähemalt 15 päeva jooksul töö täieliku katkestamise kujul ema sünnituspuhkuse ajal. Ülejäänud 75 puhkusepäeva võib töö täieliku katkestamise kujul välja võtta kuni lapse kaheksa-aastaseks saamiseni. Isa võib seda puhkust kasutada ka üksikute päevade kaupa. Sel juhul arvestatakse puhkust tööpäevades ja see võrdub 70 protsendiga kalendripäevades arvestatavast puhkusest.

Ühel vanematest on õigus 260 päeva pikkusele **lapsehoolduspuhkusele** vahetult pärast sünnituspuhkuse lõppu. Lapsehoolduspuhkust pikendatakse kaksikute või mitmikute sünni, enneaegselt sündinud lapse või eriravi ja -hooldust vajava lapse puhul ning juhul, kui lapse sünni ajal kasvatavad vanemad juba vähemalt kaht alla kaheksa-aastast last. Osa lapsehoolduspuhkust võib edasi lükata ja kasutada kuni lapse kaheksa-aastaseks saamiseni.

Lapsendamispuhkus on ühele või kahele lapsendajale ette nähtud puhkus, et lapsendajad ja laps võiksid pärast lapsendamist täielikult üksteisele pühenduda. Ühe- kuni nelja-aastaste laste puhul kestab lapsendamispuhkus 150 päeva, nelja- kuni kümneaastaste laste puhul 120 päeva. Lapsendamispuhkust võib võtta üks vanematest või mõlemad koos, sel juhul ei või puhkuse kogupikkus ületada 150 või 120 päeva. Lapsendaja peab teavitama tööandjat oma kavatsusest võtta lapsendamispuhkust hiljemalt kolm päeva enne puhkuse algust. Lapsendaval vanemal pole õigust lapsendamispuhkusele, kui sama lapse puhul on juba võetud sünnituspuhkust, isapuhkust või lapsehoolduspuhkust. Samuti pole isikul, kes lapsendab oma elukaaslase lapsed, õigust saada lapsendamispuhkust.

Kui lapsendaja kasutab oma õigust võtta lapsehoolduspuhkust, mis on lühem kui 150 või 120 päeva, võib ta saada lapsendamispuhkust päevade ulatuses, mis jäävad sellest maksimumpiirist puudu.

Vanemahüvitis (sünnitushüvitis, isahüvitis, lapsehooldushüvitis ja lapsendamishüvitis) on töötasu või isikliku tulu hüvitis, mille aluseks on lapsehoolduskindlustus. Vanemahüvitisele on õigus isikutel, kellel on õigus

vanemapuhkusele ja kes enne selle puhkuse algust olid liitunud lapsehoolduskindlustusega, ning isikutel, kes enne teatavat tüüpi vanemapuhkuse algust olid viimase kolme aasta jooksul kindlustatud vähemalt 12 kuud. Kõigi teiste hüvitiste ja kompensatsioonide maksmine on vanemahüvitise saamise ajaks peatatud. Vanemahüvitist arvutatakse kõigi hüvitisetüüpide puhul ühtemoodi, välja arvatud sünnitushüvitise puhul, mille maksimumsumma pole piiratud. Hüvitise suurus ulatub 100 protsendini viimase 12 kuu keskmisest arvestusbaasist enne esimese vanemapuhkuse taotluse esitamist, kui kindlustatud isikul oli viimase aasta jooksul kogu perioodi jooksul kindlustuskaitse, jääb see siiski vahemikku alates 55% Sloveenia miinimumpalgast kuni 2,4-kordne keskmine kuupalk Sloveenias hüvitise arvutamise hetkel. Kui hüvitise saaja kindlustuskaitse ei kehtinud eelneva 12 kuu jooksul, kasutatakse hüvitise arvutamisel teatavat seadusega sätestatud alust.

Alla kolmeaastast last hooldavatest vanematest on ühel õigus töötada osalise tööajaga. Seejuures, kui ta hooldab raske füüsilise puudega või keskmise või raske vaimupuudega last, on tal õigus töötada osalise tööajaga ka pärast lapse kolmeaastaseks saamist, kuni lapse 18-aastaseks saamiseni. Mainitud kahel juhul tagab tööandja töötajale õiguse saada töötasu tegelikult täidetud töökohtuste eest ja riik tagab tema sotsiaalkindlustusmaksete maksmise täiskohaga töö eest, erinevus kaetakse proportsionaalselt miinimumpalga alusel.

Ühel kahte last hooldavatest vanematest on õigus töötada osalise tööajaga kuni noorima lapse kuueaastaseks saamiseni. Sama põhimõtte kehtib kolme lapse puhul. Kui üks vanematest lahkub tööturult, et hoolitseda nelja või enama lapse eest, on tal õigus sotsiaalkindlustusmaksete tasumisele tema eest miinimumpalga ulatuses kuni noorima lapse kümneaastaseks saamiseni.

2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised

Vt punkte 2.1.1 ja 2.4.

2.3. Matuseetoetused

Õigust matusekulude hüvitamisele ja surmatoetusele reguleerib tervisekaitse ja ravikindlustuse seadus. Need hüvitised on tagatud tingimusel, et on sõlmitud Sloveenia Ravikindlustusameti (edaspidi ZZS) määrusega sätestatud kindlustus ja neid saab välja maksta kuni kuue kuu möödumiseni kindlustatu surmast.

Matusekulud hüvitatakse isikule, kes tasus vastava toetuse osas kindlustatud surnud isiku matusekulud. Matuseetoetust makstakse ka juhul, kui kindlustatud isik sureb 30 päeva jooksul pärast töölepingu lõppemist või mõne

teise tegevuse lõpetamist. Matusetoetuse summa on sätestatud ZZZS määrusega, mis võtab arvesse matus- teks vajalikke kulusid. Toetuse suurus on 507,12 eurot. Õigustatud isik esitab matusekulude hüvitamise taotluse Ravikindlustusameti piirkondlikule allüksusele või koha- likule harukontorile. Kui matusekulud hüvitab või arves- tab matusebüroo, kes on Ravikindlustusametiga sõlmi- nud vastava lepingu, esitab matusekulude hüvitamise taotluse vastav matusebüroo.

Kindlustatud isiku pereliikmetel, kelle vajaduste eest ta kuni oma surmani hoolitses, on kindlustatud isiku surma korral õigus **surmatoetusele** ühekordse rahalise toetu- se vormis. Õigustatud isiku vajaduste eest hoolitsemi- seks kindlustatud isiku poolt loetakse seda, kui õigusta- tud isik oli kindlustatud isiku pereliikmena kindlustatud. Surmatoetuse suuruse määrab ZZZS ja see jääb vahe- mikku 100% kuni 150% tagatud igakuisest miinimum- palgast. Toetuse suurus on 237,73 eurot, mis makstakse välja korraga.

2.4. Invaliidsushüvitised

Invaliidsushüvitisi reguleerib pensioni- ja invaliidsus- kindlustuse seadus. Invaliiduspensioni saamise õiguse tingimuseks on kindlustatud isiku invaliidsuse olemasolu ja vastamine teistele seadusega sätestatud tingimustele. Invaliidsuse olemasolu hindab Sloveenia Pensioni- ja Invaliidsuskindlustuse Ameti invaliidsuskomisjon. Inva- liidsusega on tegemist, kui kindlustatud isiku tervislikus seisundis on toimunud seadusega sätestatud muudatused, mida pole olnud võimalik ravida arstiabi või taastus- ravimeetmetega, ja kui tema võimalused oma töökohal tavapäraselt tööd teha või töökohta säilitada või tema karjääri edenemine on seetõttu piiratud.

Invaliidsuse tekkimise põhjused on tööõnnetus, kutse- haigus, väljaspool tööd tekkinud haigus või vigastus.

Invaliidsuskomisjon liigitab kindlustatud isiku, kelle puhul on tuvastatud invaliidsus, sõltuvalt tema järelejää- nud töövõimest ühte kolmest järgmisest kategooriast:

- I grupp: kindlustatud isik pole enam võimeline tegema korraldatud tootvat tööd või on tema invaliidsus tingi- tud tema elukutsest ja ta pole enam töövõimeline;
- II grupp: kindlustatud isiku töövõimelisus oma kutse- alal on vähenenud 50% võrra või enam;
- III grupp: ei ümberõppega ega ilma pole kindlustatu enam võimeline töötama täistööajaga, aga võib siiski teha teatavat tööd osalise tööajaga, või on kindlusta- tud isiku töövõimelisus oma kutsalal vähenenud vähem kui 50% võrra või võib kindlustatud isik tööta- da täistööajaga oma kutsealal, aga pole enam võime- line töötama oma töökohal.

Kindlustatud isikul on õigus saada invaliidsuspensiooni, kui tal on:

- I grupi invaliidsus;
- II grupi invaliidsus, kui ta pole võimeline tegema muud tööd ilma ümberõppeta, mida talle ei pakutud üksnes seepärast, et ta on vanem kui 50aastane;
- II või III grupi invaliidsus, kui talle ei pakuta mingit sobivat töökohta või tegevust, kuna ta on saanud 63-aastaseks (meeste puhul) või 61-aastaseks (naiste puhul).

Kui invaliidsus tekib tööõnnetuse või kutsehaiguse tõttu, on kindlustatud isikul õigus saada invaliidsuspensiooni sõltumata pensioni- ja invaliidsuskindlustuse maksete tasumise kestusest. Ent kui invaliidsus tekib väljaspool tööd tekkinud vigastuse või haiguse tõttu, on kindlusta- tud isikul õigus invaliidsuspensioonile üksnes siis, kui tema suhtes kehtib eriolukord või kui ta on pensioni- ja invaliidsuskindlustuse makseid tasunud ettenähtud aja jooksul. Kindlustatud isikul on õigus saada invaliidsus- pensiooni, kui ta on tasunud pensioni- ja invaliidsuskind- lustuse makseid vähemalt kolmandiku jooksul ajavahe- mikust, mis algab tema 20. sünnipäevaga ja lõpeb inva- liidsuse tekkimisega. Kui invaliidsus tekkis enne kindlus- tatud isiku 21-aastaseks saamist, on tal õigus saada invaliidsuspensiooni, kui invaliidsuse tekkimise hetkel oli ta liitunud kohustusliku kindlustusega või kui ta oli tasu- nud pensioni- ja invaliidsuskindlustuse makseid vähe- malt kolme kuu jooksul.

Ajavahemikku ettenähtud vanuseni jõudmisest kuni invaliidsuse tekkimise päevani nimetatakse tööaastateks. Kindlustatud isikul, kes invaliidistus pärast 21-aastaseks saamist, kuid enne 30. eluaastat, on õigus saada invaliid- suspensiooni, kui ta on tasunud pensioni- ja invaliidsus- kindlustuse makseid vähemalt veerandi jooksul ajavahe- mikust, mis algab tema 20. sünnipäevaga ja lõpeb inva- liidsuse tekkimise päevaga. Keskeriharidusega kindlusta- tud isikute puhul arvutatakse tingimuse puhul, mis on seotud kolmandiku või neljandikuga invaliidsuse tekki- misega lõppevast ajavahemikust, seda ajavahemikku alates 23-aastaseks saamisest; kõrgema tehnilise või üli- kooliharidusega kindlustatud isikute puhul alates 26. eluaastast.

Seaduses on samuti sätestatud, mida loeta tööaastateks.

Invaliidsuspensiooni suurus määratakse pensionide arves- tusbaasi abil, mis määratakse kindlaks samalaadselt kui vanaduspensioni puhul. 2006. aastal on pensionide arvestusbaasiks võetud keskmised palgad ja pensioni- ja invaliidsuskindlustuse arvestusbaasid kindlustusmakse- te tasumisel; arvesse võetakse kuusteist järjestikust kind- lustusmaksete tasumise aastat alates 1970. aastast, mis võimaldavad arvutada kindlustatud isiku jaoks kõige soodsama pensioni. Isiku puhul, kes pole olnud kindlus- tatud muudel aastatel peale selle aasta, mil ta taotleb invaliidsuspensiooni, võetakse pensioni arvutamise alu- seks summa, mis küünib keskmise esialgse töötasuni, mida tal vastavalt oma haridusele oleks olnud õigus saada kollektiivlepingu või 1995. aasta üldise kollektiivle-

pingu alusel. Nii leitud pensioni arvestusbaas indekseeritakse vastavalt pensioni taotlemise aastale eelneva kalendriaasta indeksile.

Kui palkade ja kindlustuse arvestusbaasi alusel välja arvatud pension ei küüni pensionisummani, mis oleks saadud lähtudes madalaimast arvestusbaasist, kasutatakse kindlustatud isikule pensioni määramisel viimatinimetatud arvestusbaasi. Kui palkade ja kindlustuse arvestusbaasi alusel välja arvatud pension ületab pensionisummat, mis oleks saadud kõrgeimast arvestusbaasist lähtudes, kasutatakse kindlustatud isiku pensioni määramisel viimatinimetatud arvestusbaasi.

Invaliidsuspensiooni summa sõltub põhimõtteliselt mitmest elemendist, nimelt: pensioni arvestusbaasi suurus, invaliidsuse tekkimise põhjusest, kindlustusmaksete tasumise perioodist, aga ka kindlustatud isiku vanusest ja soost invaliidsuse tekkimise päeval.

Erandiks on tööõnnetuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul makstav pension.

Kui invaliidsus on tingitud väljaspool tööd tekkinud haigusest või vigastusest ja kui invaliidsus tekib enne 63. eluaastat meeste ja 61. eluaastat naiste puhul, kasutatakse invaliidsuspensiooni arvutamisel kasutatava protsendimäära leidmiseks kaht elementi:

- pensioni- ja invaliidsuskindlustuse maksete tasumise tegelikku perioodi;
- kindlustusmaksete tasumise täiendavat perioodi.

Tegemist on kindlustusmaksete tasumise fiktiivse perioodiga, mis lisatakse tegelikule maksete tasumise perioodile. Selle pikkus sõltub kindlustatud isiku vanusest invaliidsuse tekkimise päeval.

Invaliidsuspensiooni arvutamisel kasutatav (lõplik) protsendimäär erineb vastavalt kindlustatud isiku soole, vanusele ja tegelikule kindlustusmaksete tasumise perioodile invaliidsuse tekkimise päeval.

Seaduses on samuti sätestatud tagatud summa invaliidsuspensiooni arvutamise alusena, vastavalt minimaalsele sätestatud protsendimäärale.

Seaduses arvestatakse nii ka eakamate kindlustatud isikutega, kelle kindlustusmaksete tasumise periood on olnud lühike.

Tagatud protsendimäärade summa on erinev, sõltudes kindlustatud isiku soost ja vanusest invaliidsuse tekkimise päeval.

➔ Invaliidsushüvitis

Invaliidsushüvitis on igakuine rahaline hüvitis, mida kindlustatud isik või pensionisaaja võib saada füüsilise puude tõttu, mis ilmnes kindlustusperioodi või pensioni saamise ajal. Kindlustatud isikul on õigus saada invaliidsushüvitis, kui füüsilise puude põhjuseks on:

- tööõnnetus või kutsehaigus, kui puude ulatus on vähemalt 30%, sõltumata pensioni- ja invaliidsuskindlustuse maksete tasumise perioodi kestusest;
- väljaspool tööd tekkinud haigus või vigastus, kui puude ulatus on vähemalt 50% ja kui kindlustatud isik on puude tekkimise hetkel tasunud kindlustusmakseid invaliidsuspensiooni saamise õiguseks vajaliku perioodi jooksul, sõltumata sellest, kas füüsiline puue põhjustab invaliidsust või mitte.

Kindlustatud on õigus saada invaliidsushüvitist, ilma et see mõjutaks ühtegi teist pensioni- ja invaliidsuskindlustuse seaduse alusel tekkivat õigust. Füüsiliste puuete astmed ja invaliidsushüvitise arvutamine on sätestatud seaduses.

➔ Abistaja ja abiteenuste määramine

Vanadus-, invaliidsus-, lese- ja toitjakaotuspensiooni saajatel, kelle alaline elukoht on Sloveenias ja kes vajavad pidevalt abistajat ja kolmanda isiku teenuseid oma eluliste esmavajaduste rahuldamiseks, on õigus abistaja ja abiteenuste määramisele. Sloveenia Pensioni- ja Invaliidsuskindlustuse Ameti invaliidsuskomisjon või mõni ekspert annavad vastava õiguse andmise kohta arvamuse.

2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised

Vanadushüvitist reguleerib pensioni- ja invaliidsuskindlustuse seadus. Vanaduspensiooni saamise õigus sõltub kindlustatud isiku vanusest ja tema tegelikust pensioni- ja invaliidsuskindlustusmaksete tasumise perioodist. Selle õiguse saamiseks peavad samaaegselt olema täidetud kaks tingimust, mis on erinevad sõltuvalt kindlustatud isiku soost.

Kindlustatud isik saab õiguse vanaduspensionile:

- 58 aasta vanuselt, kui ta on kokku 40 aastat (meeste puhul) või 38 aastat (naiste puhul) tasunud pensioni-kindlustusmakseid või
- 63 aasta vanuselt (meeste puhul) või 61 aasta vanuselt (naiste puhul), kui ta on kokku 20 aastat tasunud pensioni-kindlustusmakseid või
- 65 aasta vanuselt (meeste puhul) või 63 aasta vanuselt (naiste puhul), kui ta on kokku vähemalt 15 aastat tasunud kindlustusmakseid.

Naiste puhul näeb seadus ette eespool nimetatud õiguslike tingimuste progresseeruva kehtestamise vanaduspensiooni õiguse saamiseks. Esimese tingimuse täitmiseks (58 aastat ja 38 aastat pensionimaksete tasumist), tõstetakse kindlustatud isikute pensionilemineku iga 4 kuu võrra aastas, nii et 2014. aastaks jõutakse 58 eluaastani. Pensionimaksete tasumise perioodi pikendatakse 3 kuu võrra aastas kuni 2013. aastani, mil see jõuab 38 aastani.

aasta	vanus		maksete tasumise periood	
	aastates	kuudes	aastates	kuudes
2006	55	4	36	3
2007	55	8	36	6
2008	56	0	36	9
2009	56	4	37	0
2010	56	8	37	3
2011	57	0	37	6
2012	57	4	37	9
2013	57	8	40	0
2014	58	0	40	0

Teise tingimuse täitmiseks (61 aastat ja 20 aastat pensionimaksete tasumist), tõstetakse kindlustatud isikute pensionilemineku iga 4 kuu võrra aastas jõudmaks 2008. aastaks 61 eluaastani.

aasta	vanus	
	aastates	Monate
2006	60	4
2007	60	8
2008	61	0

Kolmanda tingimuse täitmiseks (63 aastat ja 15 aastat pensionimaksete tasumist), tõstetakse kindlustatud isikute pensionilemineku iga 4 kuu võrra aastas jõudmaks 2008. aastaks 63 eluaastani.

aasta	vanus	
	aastates	kuudes
2006	62	4
2007	62	8
2008	63	0

Vanaduspensioni saamiseks nõutavat vanust võib vähendada teatud kindlatel juhtudel (alandamine seoses laste kasvatamise, täiendava pensionikindlustusmaksete tasumise perioodi arvessevõtmise, isiklike asjaolude, kohustusliku invaliidsus- ja pensionikindlustusega liitumisega enne 18. eluaastat).

Vanaduspension arvutatakse pensionide arvestusbaasi alusel, mis leitakse keskmiste palkade ja pensioni- ja invaliidsuskindlustuse arvestusbaaside põhjal, mille järgi on makstud vastavaid kindlustusmaksid, arvesse võetakse 18 järjestikust maksete tasumise aastat alates 1970. aastast, mis võimaldavad arvutada kindlustatud isiku jaoks kõige soodsama pensioni (üleminekuperioodi tõttu pensionide arvestusbaasi leidmiseks arvestatakse 2006. aasta puhul 16 aasta ja 2007. aastal 17 aasta keskmise palga või kindlustuse arvestusbaasiga). Kui palkade ja kindlustuse arvestusbaasi alusel välja arvutatud pension jääb väiksemaks pensionisummast, mille isik oleks saanud madalaimast arvestusbaasist lähtudes, kasutatakse kindlustatud isiku vanaduspensioni määramisel viimatinimetatud arvestusbaasi. Kui palkade ja kindlustuse arvestusbaasi alusel välja arvutatud pension ületab pen-

sionisummat, mille isik oleks saanud kõrgeimast arvestusbaasist lähtudes, kasutatakse kindlustatud isiku vanaduspensioni määramisel viimatinimetatud arvestusbaasi. Vanaduspensioni suurus sõltub pensionide arvestusbaasi suurusel, tegelikust pensioni- ja invaliidsuskindlustuse maksete tasumise perioodist ja kindlustatud isiku soost, arvestades seda, et pensioni arvutamise protsendimäära leidmisel võetakse aluseks tegelik maksete tasumise periood, mis naiste ja meeste puhul on erinev.

Surnud kindlustatud isiku pereliikmetele makstavaid pensione reguleerib sama seadus. Nendeks pensionideks on lese- ja toitjakaotuspension.

➤ Lesepension

Lesepensioni saamiseks peavad olema täidetud üldised tingimused ja eritingimused. Üldised tingimused puudutavad surnud kindlustatud isiku või surnud soodustatud isiku pensioni- ja invaliidsuskindlustusest tulenevaid õigusi, eritingimused puudutavad leske.

➤ Surnud isikut puudutavad üldised tingimused

Kui surnud isik oli kindlustatud, on teda puudutavad tingimused täidetud, kui:

- ta on tasunud kas kindlustusmaksid vähemalt viie või pensionikindlustusmaksid vähemalt kümne aasta vältel;
- ta on täitnud vanaduspensioni või invaliidsuspensionisaamiseks vajalikud tingimused.

Kui surnud isik oli õiguste osas soodustatud isik, on teda puudutavad tingimused täidetud, kui ta oli soodustatud isikuks:

- vanaduspensioni või invaliidsuspensionipuhul;
- ükskõik millise invaliidsusest tingitud õiguse puhul.

Kindlustatud isiku lesk võib saada lesepensioni:

- kui ta on kindlustatud isiku surma hetkeks saanud 53-aastaseks;
- kui ta on kindlustatud isiku surma hetkel täielikult töövõimetu või kui see täielik töövõimetus tekib ühe aasta jooksul alates sellest hetkest;
- kui tal on kindlustatud isiku surma hetkel üks või mitu last, kellel on õigus toitjakaotuspensionile ja kelle vajaduste eest ta on kohustatud hoolitsema.

➤ Toitjakaotuspension

Toitjakaotuspensioni saamiseks peavad samuti olema täidetud üldised tingimused ja eritingimused.

Surnud isikut puudutavad üldised tingimused on samad kui lesepensionipuhul.

Pärast kindlustatud isiku surma võib õiguse toitjakaotuspensionile anda:

- lastele (abielust sündinud või vallaslapsed ja lapsendatud lapsed);
- kasulastele, lastelastele ja teistele vanemateta lastele, kelle vajaduste rahuldamise eest kindlustatud isik hoolitses;
- vanematele (isa ja ema, äi ja ämm) ja adoptiivvanematele, kelle vajaduste eest kindlustatud isik hoolitses;
- vendadele ja õdedele, kelle vajaduste eest kindlustatud isik kuni oma surmani hoolitses ja kellel pole endal elatusallikaid.

Lapsel on õigus toitjakaotuspensionile kuni 15. eluaastani või kuni õpingute lõpuni (mida ta tõendab õppeasutuse tõendiga), kuid mitte kauem, kui 26. eluaastani.

Lapsel, kes muutub täielikult töövõimetuks ajal, mil tal on õigus saada toitjakaotuspension (15 aastat) või kuni õpingute lõpuni (hiljemalt 26. aastast), on õigus saada toitjakaotuspensionile nii kaua, kui ta on töövõimetu.

Vanematel, kelle vajaduste eest kindlustatud isik kuni oma surmani hoolitses, on õigus toitjakaotuspensionile, kui nad on kindlustatud isiku surma hetkeks saanud 58-aastaseks või kui nad on täielikult töövõimetus.

Surnud kindlustatud isiku vennad ja õed, kelle vajaduste eest ta kuni oma surmani hoolitses, saavad õiguse toitjakaotuspensionile, kui nad vastavad surnud kindlustatud isiku lastele või vanematele kehtestatud tingimustele.

2.6. Töötuskindlustushüvitised

Töötuse korral makstavaid hüvitisi reguleerib tööhõive ja töötuskindlustuse seadus.

Rahalist hüvitist võib töötuse perioodil saada töötus isik, kelle töösuhte pole lõppenud tema süül või tahtel ja kes vastab ka teistele seaduses sätestatud tingimustele.

Hüvitist makstakse isikule, kes vastab samaaegselt järgmistele tingimustele:

- enne töötuks jäämist oli tal töötuskindlustuse kaitse;
- selle isiku jaoks pole sobivat tööd;
- tal oli viimase 18 kuu jooksul vähemalt 12 kuud tööleping;
- pärast töösuhte lõppu võttis ta end 30 päeva jooksul Tööhõiveametis arvele.

Kindlustatud isik saab rahalist hüvitist alates töösuhte lõppemise esimesest päevast. Kui töötus isik võtab end töötuna arvele pärast nimetatud ajavahemikku, lühendatakse tema õigust rahalisele hüvitisele viivitatud ajavahemiku võrra. Pärast 60 päeva möödumist töösuhte lõppemisest pole rahalist hüvitist enam võimalik taotleda.

Viivitatud päevade arvestus peatub haiguse, vanemahukuse, sõjaliste kohustuste täitmise või kaitse- või päästetöödevalaste ülesannete täitmise või väljaõppe, kinnipidamise või vanglakaristuse kohaldamise või maksimaalselt kuuekuulise rehabilitatsiooni- või kaitsemeetme korral. Töötus isik peab end Tööhõiveametis arvele võtma kaheksa päeva jooksul pärast viivitamise peatumist õigustava olukorra lõppemist ja esitama taotluse, pärast 30-päevase tähtaja möödumist kaotab ta õiguse rahalist hüvitist taotleda. Viimasel juhul saab kindlustatud isik rahalist hüvitist alates viivituse arvestamise peatumist õigustava olukorra lõppemise esimesest päevast.

Rahaline hüvitis moodustab esimese kolme töötuse kuu jooksul 70% kindlustatud isiku töötuks jäämisele eelnenud viimase 12 kuu keskmisest palgast, järgmiste kuude jooksul 60%. Makstud rahaline hüvitis ei või olla madalam kui 100% ettenähtud miinimumpalgast ega kõrgem kolmekordsest madalaimast hüvitisest.

Rahalise hüvitise saamise ajal on töötul järgmiste kohustuslike kindlustuste kaitse: pensioni- ja invaliidsuskindlustus, ravikindlustus, lapsehoolduskindlustus ja töötuskindlustus. Hüvitise saamise kestus sõltub töötuskindlustuse maksete tasumise kestusest, nimelt:

- 3 kuud 1 kuni 5 aastat kestnud kindlustusmaksete tasumise puhul;
- 6 kuud 5 kuni 15 aastat kestnud kindlustusmaksete tasumise puhul;
- 9 kuud 15 kuni 25 aastat kestnud kindlustusmaksete tasumise puhul;
- 12 kuud üle 25 aasta kestnud kindlustusmaksete tasumise puhul;
- 18 kuud kindlustatud isikute puhul, kes on vanemad kui 50 aastat ja on kindlustusmakseid tasunud üle 25 aasta;
- 24 kuud kindlustatud isikute puhul, kes on vanemad kui 55 aastat ja on kindlustusmakseid tasunud üle 25 aasta;

Õigus rahalisele hüvitisele katkeb:

- kuni kuuekuuse vahi alla võtmise ja vanglakaristuse või rehabilitatsiooni või kaitsemeetme ajal;
- osalise tööajaga tähtajalise töölepingu kehtivuse ajaks, kui selle pikkus on alla 12 kuu;
- töötute õppeprogrammis osalemise ajal (koolitus);
- kindlustatud isikule vanemahüvitise maksmise ajal;
- tervislikel põhjustel tekkinud töövõimetuse ajal, kui kindlustatud isik saab kohustusliku ravikindluse hüvitist;
- riiklike ehitustööde programmis osalemise ajal;
- ajal, mil kindlustatud isiku alaline elukoht ei ole Sloveenia Vabariigis, välja arvatud juhtudel, mis on ette

nähtud määrukses sotsiaalkindlustuskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes (määrus nr 1408/71).

Õigus rahalisele hüvitisele lõpeb, kui töötu isik keeldub põhjendamatult sobivast töökohast, sobivast tasustatud ajutisest või perioodilisest tööst, ajutisest tasustamata tööst vääramatu jõu puhul, osalemisest aktiivse tööhõivepoliitika programmis, kui ta töötab või saab töötasu kehtestatud nõuetele mittevastavalt, kui ta saab Tööhõiveameti teadmata täiendavat sissetulekut. Rahalist hüvitist vähendatakse kahe kuu jooksul 50% võrra, kui ta keeldub sobivast töökohast, 30% võrra, kui ta keeldub sobivast ajutisest või perioodilisest tasustatud tööst, humanitaarsest tööst või muust sobivast sama tüüpi tasustamata tööst.

2.7. Eelpensionihüvitised

Ei kohaldata. Seadusega ei ole ennetähtaegset pensioni ette nähtud.

2.8. Pereküvitised

Peretoetused on rahalised hüvitised, mis hõlmavad vanematoetust, sünnitoetust, lapsetoetust, suurpere toetust, hooldustoetust laste eest ja sissetuleku kaotuse osalist hüvitist. Seadus sätestab täpse menetluse peretoetuste taotlemiseks, tõendite kategooriad, mis kinnitavad tingimuste täitmist, ja peretoetuste saamiseks esitatavate taotlusvormide sisu. Pereküvitiste summat indekseeritakse üks kord aastas esmatarbekaupade hinnatõusu indeksi alusel jaanuaris, erandiks on sissetuleku kaotuse osaline hüvitamine. Sissetuleku kaotuse osalise hüvitise summa on seotud alampalga tõusuga.

→ Vanematoetus

Vanematoetus on rahaline toetus vanematele, kellel lapse sünni korral pole õigust vanemahüvitisele. Õigus vanematoetusele kestab 365 päeva alates lapse sünnist. Toetuse suurus on 175,15 eurot. Õigust vanematoetusele võib ema kasutada 77 päeva jooksul pärast lapse sünni, pärast 77. päeva võib teatavatel tingimustel õigust vanematoetusele *mutatis mutandis* kasutada üks vanematest, vanemad sõlmivad selle kohta kirjaliku kokkuleppe enne selle õiguse kasutama hakkamist. Isa või mõni teine isik võib seaduses sätestatud tingimustel kasutada õigust vanematoetusele esimese 77 päeva jooksul pärast lapse sünni. Õigust vanematoetusele ei või kasutada ema, isa või kolmas isik, kes saab vanemahüvitist või sissetuleku kaotuse osalist hüvitist. Samuti pole emal, kelle abikaasa või elukaaslane saab lapse eest hooldushüvitist, õigust vanematoetusele. Soodustatud isik esitab taotluse toetuse saamiseks 30 päeva enne sünnituse oletatavat tähtaega või hiljemalt 30 päeva pärast lapse sünni.

→ Sünnitoetus

Sünnitoetus on ühekordne rahaline hüvitus imikupaki ostmiseks. Toetuse suurus on 244,15 eurot. Imikupakk võib rahalise toetuse asemel olla imikutarvete paki (neli varianti) kujul. See õigus on sündides igal lapsel, kelle ema või isa alaline elukoht on Sloveenia Vabariigis. Seda õigust tuleb kasutada hiljemalt 60 päeva jooksul pärast lapse sünni, pärast selle ajavahemiku möödumist ei ole selle toetuse saamine enam võimalik.

→ Lapsetoetus

Lapsetoetus kindlustab vanematele või lapsele täiendava hüvitise elatiseks, kasvatuses ja hariduses, kui sissetuleku pereliikme kohta (arvesse võetakse kõigi pereliikmete kogu maksustatav tulu, jooksva aasta või eelmise aasta üle kantud ja muud tulud) ei ületa selleks ette nähtud sissetulekuklassi ülempiiri (99% Sloveenia keskmisest palgast pereliikme kohta kalendriaasta jooksul). Lapsetoetuse summa kõigi laste kohta, kellel on õigus seda toetust saada, määratakse iga lapse toetussummade liitmise teel. Täpsed reeglid selle kohta, kuidas arvutada keskmist kuu-sissetulekut pereliikme kohta, sisalduvad määrukses, mis käsitleb pereküvitiste taotlemisprotseduure.

Sissetulek pereliikme kohta väljendatuna protsendina Sloveenia keskmisest palgast	Toetussumma iga lapse kohta		
	1. laps	2. laps	3. laps ja järgmised lapsed
kuni 15 %	94,44 EUR	103,89 EUR	113,34 EUR
15 % kuni 25 %	80,75 EUR	89,27 EUR	97,73 EUR
25 % kuni 30 %	61,55 EUR	68,78 EUR	76,00 EUR
30 % kuni 35 %	48,54 EUR	55,39 EUR	62,36 EUR
35 % kuni 45 %	36,69 EUR	46,32 EUR	52,91 EUR
45 % kuni 55 %	25,15 EUR	31,48 EUR	37,77 EUR
45 % kuni 55 %	18,86 EUR	25,15 EUR	31,48 EUR
75 % kuni 99 %	16,42 EUR	22,71 EUR	29,00 EUR

Kui laps elab üksikvanemaga perekonnas, suurendatakse lapsetoetuse summat 10% võrra. Seda summat suurendatakse 20% võrra, kui eelkooliealine laps ei käi lasteaias. Kui üle 18-aastane laps taotleb üksi lapsetoetust, saab ta esimese lapse puhul kohaldatava summa.

Õigus lapsetoetusele on ühel vanematest alla 18-aastase lapse puhul ning õpinguid jätkavate vanemate laste puhul, kui neil on õpilase, lütseumiõpilase, praktikandi või ülikooli õppekava immatrikuleeritud üliõpilase staatus, hiljemalt kuni 26-aastaseks saamiseni. Eranditeks on viie või kuue aasta pikkused õpingud, pikk haigus või õnnetus, mille tõttu ei olnud võimalik õpinguid ettenähtud ajavahemiku jooksul lõpetada. Õigus antakse üheks aastaks ja seda tuleb taotleda 90 päeva jooksul alates lapse sünnist. Pärast seda tähtaega antakse õigus toetust saada taotluse esitamisele järgneva kuu esimesest päe-

vast. Kui õigustatud isik kavatseb saada lapsetoetust katkematult, peab ta esitama uue taotluse lapsetoetuse määramise otsuse kehtivuse viimasel kuul. Õigus sellele toetusele lõpeb kriteeriumite mittetäitmise hetkele järgneva kuu esimesel kuupäeval.

➤ Suurpere toetus

Suurpere toetus (suurpere see tähendab perekonda, kus on kolm või enam alla 18-aastast või alla 26-aastast last, kui neil on õpilase, lütseumiõpilase, praktikandi või ülikooli õppekava immatrikuleeritud üliõpilase staatus) on iga-aastane toetus perekondadele, kus on rohkem lapsi. Suurpere toetus on 350,72 eurot kolme lapsega suurpere puhul ja 427,72 eurot nelja lapsega suurpere puhul, toetus makstakse välja korraga. Õigus suurpere toetusele on ühel vanematest, kui ta alaline elukoht on sama kui ta lastel. Soodustatud isikud peavad seda toetust taotlema igal aastal hiljemalt 15. juulil, pärast seda kuupäeva pole toetuse saamine enam võimalik.

➤ Lapsehooldustoetus

Lapsehooldustoetus on rahaline toetus erihooldust ja -ravi vajavale lapsele, see on mõeldud perekonnale lapse ravist ja hooldusest tulenevate suuremate kulude katmiseks. Igakuine toetussumma on 90,08 eurot, raskete vaimse arengu häiretega või raske liikumispuudega lapse puhul on toetussumma 180,21 eurot. Õigus saada lapsehooldustoetust on ühel vanematest, kui laps on Sloveenia kodanik ja kui ta alaline elukoht on Sloveenia Vabariigis. Toetus määratakse arstliku komisjoni arvamuse alusel. Lapsehooldustoetust tuleb taotleda 90 päeva jooksul alates lapse sünnist, õigust toetusele tunnustatakse alates sündimise kuust.

Pärast seda tähtaega antakse toetuse saamise õigus taotluse esitamisele järgneva kuu esimesest päevast. Õigus pikeneb, kui lapsele on tagatud erihooldus meditsiinilistel põhjustel või kuni 18-aastaseks saamiseni või hiljemalt seni, kuni tal on õpilase, lütseumiõpilase, väljaõpetatava või ülikooli õppekava immatrikuleeritud üliõpilase staatus. Lapsehooldustoetust ei maksta vanemale, kelle laps on ravi, väljaõppe, hariduse omandamise või kooliskäimise tõttu asutuses või külalisperekonnas, kus teda tasuta toitlustatakse ja majutatakse. Õiguse saada sellise lapse eest lapsehooldustoetust võib erandkorras anda kolmeks kuni kuueks kuuks, kui on tõestatud, et selle ajavahemiku jooksul hoolitseb lapse materiaalsete vajaduste eest lapsevanem. Toetuse võimaldamise periood sõltub päevade arvust, mille jooksul laps on viimase 12 kuu jooksul viibinud oma perekonnas.

➤ Sissetuleku kaotuse osaline hüvitis

Sissetuleku kaotuse osaline hüvitis on isiklik tasu, mida makstakse ühele vanematest, kui ta tööleping lõpeb või kui ta peab töötama osalise tööajaga raske vaimse arengu häire või raske liikumispuudega lapse ravimise ja hoolda-

mise tõttu. Sissetuleku kaotuse osalise hüvitise igakuine summa võrdub alampalgaga. Kui üks vanematest hakkab töötama osalise tööajaga, saab ta proportsionaalse osa sissetuleku kaotuse osalisest hüvitisest. Õigus sissetuleku kaotuse osalisele hüvitisele on ühel vanematest, kui mõlema vanema ja laste alaline elukoht on Sloveenia Vabariigis. Toetus määratakse arstliku komisjoni arvamuse alusel. Sissetuleku kaotuse osalist hüvitist ei maksta vanemale, kelle laps on ravi, väljaõppe, hariduse omandamise või kooliskäimise tõttu asutuses või külalisperekonnas, kus teda tasuta toitlustatakse ja majutatakse. Vanemal on õigus hüvitist saada nii kaua, kuni on täidetud vastavad tingimused, või hiljemalt lapse 18-aastaseks saamiseni. Kui laps sureb, säilib soodustatud isikul õigus hüvitisele 3 surmale järgneva kuu jooksul. Kui sissetuleku kaotuse osalise hüvitise saamiseks õigustatud isik ei taga lapsele kodus elementaarset ravi ja hooldust, peatub tema õigus hüvitisele alates vastava fakti tuvastamisest (tervishoiukomisjoni otsus pädeva sotsiaalhoolekandekeskuse arvamuse alusel) järgneva kuu esimesest päevast.

Õigus sissetuleku kaotuse osalisele hüvitisele on samuti ühel vanematest, kes põetab ja hooldab kaht või enamat keskmise või raske vaimse või füüsilise puudega last.

2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised

2.9.1. Riiklik pension

Igale isikule, kelle alaline elukoht on Sloveenia Vabariigis, kellel pole õigust saada pensioni vastavalt pensioni- ja invaliidsuskindlustuse seadusele, teistele sätetele või välisriigi riiklikust pensionisüsteemist ja kelle sissetulek ei ületa sotsiaaltoetuse saamiseks ettenähtud varanduslikku piiri, võib anda õiguse riiklikule pensionile, kui see isik:

- on saanud 65-aastaseks ja
- kui ta alaline elukoht on 15. ja 65. eluaasta vahel vähemalt 30 aasta jooksul olnud Sloveenia Vabariigi või mõne liikmesriigi territooriumil.

Iga isik, kellel on õigus toitjakaotuspensionile või lese-pensionile, mis on väiksem riiklikust pensionist, võib taotleda toitjakaotus- või lesepensionist asemel riiklikku pensioni, kui ta täidab ka selle pensioni saamiseks ette nähtud tingimusi.

➤ Varanduslikud tingimused

Riikliku pensioni saamist taotlev isik vastab varanduslikele tingimustele, kui tema 2006. aasta sissetulekud ei ületanud 369,49 eurot kuus või 4433,93 eurot aastas.

Riiklik pension moodustab 33,3% minimaalsest baaspensionist. Alates 1. jaanuarist 2007 on see 155,58 eurot. Seda pensionisummat muudetakse alati samaaegselt teiste pensionisummade muutmisega.

2.9.2. Sotsiaaltoetus

Sotsiaaltoetus on igakuine rahaline pensioni- ja invaliidsuskindlustusest tulenev hüvitis, mida makstakse õigustatud isikule samaaegselt pensioniga. Selle eesmärk on suurema materiaalse ja sotsiaalse turvalisuse tagamine väikeste pensionide saajatele, kui need täidavad selle toetuse saamiseks ette nähtud tingimusi. Sotsiaaltoetus pole pensioni- ja invaliidsuskindlustusest sõltumatu hüvitis.

Sellele hüvitisele õiguse saamiseks peab vanadus-, invaliidsus-, lese- või toitjakaotuspensioniga saaja täitma samaaegselt järgmisi tingimusi:

- tema alaline elukoht peab olema Sloveenia Vabariigis;
- tema pension ei tohi olla suurem täiendavate toetuste arvestusbaasist;
- tema ega ta pereliikmed ei saa teisi sissetulekuid, millest piisaks tema vajaduste rahuldamiseks;
- tema ja temaga ühes leibkonnas elavate pereliikmete varandus ei ületa määratud künnist.

Ennetähtaegse vanaduspensioniga saajal pole õigust sotsiaaltoetusele ajavahemikul, mil ta saab madalamat pensioni ennetähtaegse pensionilemineku tõttu.

Pensionisaajal, kes on olnud kindlustatud kõige olulisema osa vältel oma kohustusliku ühise kindluse perioodist vähendatud kindlustuskaitsega piiratud kindlustusskeemi alusel, pole õigust saada sotsiaaltoetust.

Vana põllumajandustootjate pensionikindlustuse seaduse alusel arvutatud vanadus- või toitjakaotuspensioniga saajal pole samuti õigust sotsiaaltoetusele.

Täiendavate toetuste arvestusbaas on alates 1. jaanuarist 2007 369,49 eurot. Seda summat kohandatakse üks kord aastas jaanuaris. Pensionisaajal, kes saab täiendavate toetuste arvestusbaasi alusel määratud minimaalset pensionisummat, on potentsiaalselt õigus sotsiaaltoetusele.

Abistaja ja abiteenuste määramist ning pensioni- ja invaliidsuskindlustuse seaduse sätete alusel määratud invaliidsushüvitist ei loeta pensionisaaja ja tema pereliikmete sissetulekute hulka.

Kui pensionisaaja taotleb sotsiaaltoetust sama aasta jooksul, kui ta omandas õiguse saada pensioni, võetakse pensioni suurust selle määramise hetkel arvesse varandusliku künnise tuvastamise jaoks eelnevate aastate palga asemel, kui selle tulemus on saaja jaoks soodsam.

→ Sotsiaaltoetuse summa

Vanadus- või invaliidsuspensionile lisaks makstava sotsiaaltoetuse summa sõltub kindlustusmaksete tasumise

perioodist ja lese- või toitjakaotuspensionile lisaks makstud toetuse summa sõltub pereliikmete arvust.

Sotsiaaltoetus pole pensioni- ja invaliidsuskindlustusega pidevalt kaasnev hüvitis. Pensionisaajal on õigus toetusele, kui ta vastab selle määramiseks ette nähtud tingimustele.

Õigustatud isik peab teavitama Pensionikindlustusametit kõigest oma varanduslikku olukorda puudutavatest muudatustest, mis mõjutavad tema õigusi.

Amet võib igal hetkel nõuda sotsiaaltoetuse saajalt määratud tähtaja jooksul tõendite esitamist, mis kinnitavad tema jätkuvalt õigust seda toetust saada. Seadus kohustab ametit kontrollima automaatselt iga kahe aasta järel, kas soodustatud isik vastab jätkuvalt sotsiaaltoetuse määramise tingimustele. Sotsiaaltoetuse saaja, kes ei esita tõendeid määratud tähtaja jooksul, kaotab õiguse seda toetust saada.

2.9.3. Elatistoetus

Lesel, kes pärast oma elukaaslase surma ei saa õigust lesepensionile, sest ta ei vasta teatavatele tingimustele (53-aastane, täielik töövõimetus, toitjakaotuspensioniga saamise õigusega lapsed, kellele lesk peab kindlustama elatisvahendid) on õigus elatistoetusele.

Lesel on pärast lesetoetuse maksmise lõpetamist õigus elatistoetusele, kui ta:

- on end Tööturuametis arvele võtnud 30 päeva jooksul pärast lesetoetuse saamise õiguse kaotamist;
- vastab sotsiaaltoetuse saamiseks ettenähtud varanduslikele tingimustele.

Elatistoetuse summa võrdub summaga, mis oleks arvutatud lesepensioniks, ent maksimaalne summa võrdub miinimumpensioniga täieliku kindlustusmaksete tasumise perioodi puhul ehk 369,49 euroga. Lesel on õigus elatistoetusele 24 kuu jooksul pärast lesetoetuse või lesepensioniga maksmise lõpetamist.

Lesk kaotab õiguse elatistoetusele, kui ta:

- täidab vanadus-, invaliidsus-, lese- või toitjakaotuspensioniga saamise tingimusi;
- liitub pensioni- ja invaliidsuskindlustusskeemiga
- sõlmib uue seadusliku abielu või elab vabaabielus.

Lesk kaotab samuti õiguse elatistoetusele, kui ta ei täida kõiki tööd puudutavates sätetes ettenähtud kohustusi, ilma et ta oleks saanud õiguse neist kõrvale kalduda.

Kolme ülalmainitud toetuse saamiseks tuleb pöörduda Pensioni- ja Invaliidsuskindlustuse Ametisse.

Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed

- Töö-, Perekonna- ja Sotsiaalministeerium
(Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve)

Kotnikova 5
1000 Ljubljana
Telefon 01 369 7600
www.gov.si/mddsz
- Tervishoiu ministeerium
(Ministrstvo za zdravje)

Štefanova 5
1000 Ljubljana
Telefon 01 478 6000
www.mz.gov.si
- Sloveenia Pensiõni- ja Invaliiduskindlustuse
Amet
(Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
Slovenije)

Kolodvorska 10
1000 Ljubljana
Telefon 01 474 5100
Elektronpost: informacije@zpiz.si
www.zpiz.si
- Ljubljana-Bežigradi sotsiaalhoolekandekeskus
(Center za socialno delo Ljubljana Bežigrad)
Vanemliku hoolitsuse ja perehüvitiste keskne
üksus

Livarska 1
1000 Ljubljana
Telefon 01 434 2312
Telefaks 01 434 2313
Elektronpost: gpcsd.ce@gov.si
- Sloveenia Ravikindlustusamet
(Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije)

Miklošičeva 24
1000 Ljubljana
www.zzzs.si
- Sloveenia Vabariigi Tööhõivemet
(Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje)

Cesta v Rožno dolino IX/6
1000 Ljubljana
www.ess.gov.si

Euroopa Komisjon

**Liikuvus Euroopas (Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)
Sotsiaalkindlustusõigused Sloveenias – Seisuga 15. märts 2006**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2009 – 17 lk – 21 x 29,7cm

ISBN 92-79-04321-8

Kuidas ELi trükiseid tellida?

Väljaannete talituse trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>) või Teie valitud müügiesindusest.

Meie ülemaailmse müügivõrgu kõikide esinduste nimekirja tellimiseks saatke faks numbril (+352) 2929 42 758.

http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/publications_en.htm

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi **trükiseid** saab alla laadida aadressilt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/index_en.cfm

Kasutajaks saab registreeruda tasuta aadressil:

http://ec.europa.eu/employment_social/sagapLink/dspSubscribe.do?lang=en

ESmail, on tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi elektrooniline teabeleht.

Tellida saab veebilehelt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/esmail_en.cfm

<http://ec.europa.eu/social>

ISBN 92-79-04321-8

9 789279 043215